

VAN BOTERBERG TOT SUPERHEFFING**1987**

Jaar	Melkveehouders / koeien	Melkkoeien x 1000	Melk/vet /eiwit gem. / koe	Melkgeld cent/kg.	Melk Mln. kg	Kaas ¹⁾ mln. kg.	Boter ¹⁾ mln. kg.	Boterberg mln. kg.	M-Melkp. mln. kg

1) Productie / consumptie / export

1987			120
1987-01-06	PZC	PZ. Schelhaas: ‘Zuivel is optimistisch over toekomstkansen’	
1987-01-06	ZZNB	Mansholt: ‘Landbouwproductie met een vijfde verminderen’	
1987-02-11	LD	Akkoord EG-ministers van landbouw Deel ‘boterberg’ wordt opgeruimd	
1987-03-05	LD	Landbouwministers EG na lang onderhandelen eens: boterberg moet kleiner!	
1987-03-20	LD	PZ.: Na afbouw boterberg zonniger toekomst voor melkveehouderij	
1987-03-25	NvhN	Nieuwe melkstimulerend hormoon BST zaait verwarring	nw
1987-04-23	LC	Knipsel: Superheffing 1986 181 mln. – mag in twee keer betaald worden	nw
1987-04-30	PZC	Premie voor handel in melkquota stopt	
1987-05-06	LC	Melkunie voorstander van pool voor aankopen van melk	nw
1987-05-09	LC	<i>Kafen Koren:</i> Strijd om de melk is in volle gang	
1987-06-04	LC	Braks trekt quota van vier boeren in	
1987-06-25	LC	Onderzoek loskoppeling van grond en melkquota	
1987-07-08	PZC	PZ. Zuivelindustrie vorig jaar in teken van daling	
1987-08-04	NvhN	Boeren en aannemers vervalsten nota's -	nw
1987-08-19	LC	_PZ.: Netto export zuivel miljard gedaald	nw
1987-09-17	LC	Europese Rekenkamer veegt vloer aan met melkquotering in EG	
1987-09-17	LC	Superheffing levert voer voor juristen op	
1987-09-24	LC	EG wil melkquota tot na 1991- Compensaties voor verminderen verdwijnen	nw
1987-11-05	NvhN	CBTB-voorzitter: Boeren moeten vijf procent melk inleveren	
1987-11-07	NvhN	Landbouw-rai 'Van melkkruk tot melkrobot'	nw
1987-12-04	LC	Bankgarantie geëist van Quotumbureau	
1987-12-24	LC	Quotumbureau hoeft geen bankgarantie af te geven	

1987

Provinciale Zeeuwse Courant, 1987-01-06

Harm Schelhaas: vóór op concurrenten

Is optimistisch over toekomstkansen

DEN HAAG (ANP) - Voorzitter drs. H. Schelhaas van het Produktschap voor Zuivel is ondanks de vorig jaar verminderde uitvoer van zuivelprodukten optimistisch over de kansen van de Nederlandse zuivel in de komende jaren.

De Nederlandse zuivel heeft een belangrijke voorsprong op de buitenlandse concurrenten en de vooruitzichten voor de afzet op de wereldmarkt, waar zich de grootste problemen voordoen, zijn veel minder ongunstig dan momenteel lijkt, aldus Schelhaas dinsdag in zijn Nieuwjaarsrede tijdens de bestuursvergadering van het schap.

De export van zuivelprodukten uit ons land had vorig jaar een waarde van 7,1 miljard gulden. Een half miljard gulden minder dan in 1985, maar toch aanmerkelijk beter dan werd verwacht. De verbetering is volgens Schelhaas vooral veroorzaakt door een opleving van de internationale markt aan het eind van het jaar.

Het aantal melkveehouders in ons land is vorig jaar met 2.870 (4,9 procent) gedaald. Gemiddeld daalde dat aantal de laatste vijftien jaar met drie procent. Schelhaas verwacht dat de versnelde daling de komende jaren zal doorgaan als gevolg van de ingrijpende maatregelen van de ministers van landbouw om de melkproductie in de Europese Gemeenschap te beperken. Op het individuele melkveehouderijbedrijf zal de productie per koe daarentegen versneld toenemen.

Schelhaas schat dat de Nederlandse melkveehouders wegens te veel geproduceerde melk over het in april aflopende melkjaar '86/'87 240 miljoen gulden boete, de superheffing, moeten betalen. Daarvan zal 220 miljoen gulden aan Brussel moeten worden afgedragen. Over de twee voorgaande melkjaren moest achtereenvolgens 130 en 170 miljoen gulden worden betaald aan superheffing. In de gehele Europese Gemeenschap zal naar schatting 1.4 miljard gulden boete moeten worden betaald.

Van de Nederlandse export van ruim zeven miljard gulden is tweederde binnengehaald op de EG-markt. Kaas is verreweg het belangrijkste exportprodukt. In de zuivelindustrie is het aantal werknemers met 19.800 vorig jaar voor het eerst beneden de 20.000 gekomen. Schelhaas verwacht dat de schaalvergroting in de zuivelindustrie zich de komende jaren zal voortzetten.

Mansholt: 'Landbouwproductie met een vijfde verminderen'

ZIERIKZEE - Om een einde te maken aan „de huidige rampzalige situatie” en het gemeenschappelijk landbouwbeleid te behouden moet de jaarlijkse landbouwproductie in de Europese Gemeenschap de komende tien jaar met 10 procent verminderen. In de daaropvolgende tien jaar zou dat zelfs kunnen oplopen tot 20 procent. Het belangrijkste instrument om dat te bereiken is beperking van het landbouwareaal doorgrond verplicht uit cultuur te nemen en er een andere bestemming aan te geven, zoals bos, recreatie en ecologisch terrein of hem braak te laten liggen.

Dit zijn de belangrijkste conclusies uit een analyse die oud-EG-landbouwcommissaris drs. Sicco Mansholt heeft gemaakt van de huidige problemen. De analyse staat in het binnenkort verschijnende blad „Spil”, „kritisch tijdschrift over de problemen van de landbouw en de plattelandssamenleving” Mansholt (79) was in de jaren zestig grondlegger van het thans vastgelopen gemeenschappelijk landbouwbeleid.

Mansholt, zelf jarenlang vicevoorzitter van de Europese Commissie, het dagelijks bestuur van de EG, en van 1972 tot 1973 voorzitter, uit ernstige kritiek op de huidige commissie. Die heeft de laatste tien jaar te veel uit handen laten glippen, terwijl een sterk politiek denkende en politiek handelende commissie een eerste vereiste is om uit het slop te geraken, aldus Mansholt.

Beperkt

Contingentering en prijsverlaging als produktiebeperkende maatregelen wijst Mansholt af. De eerste maatregel is slechts beperkt mogelijk in die gevallen waarin er een goede controle kan plaatsvinden. Een prijsverlaging lijdt volgens de oudlandbouwcommissaris vrijwel zeker tot produktieverhoging. Hij becijfert dat bovendien bij een prijsverlaging het merendeel van de landbouwers in de EG financieel zal moeten worden gecompenseerd. Dat is volgens hem een uiterst kostbare en moeilijk uitvoerbare zaak.

Bij een verplichte beperking van het areaal met 10 procent kost de compensatie van het inkomensverlies van de boeren naar Mansholt's oordeel ongeveer 4,5 miljard ECU (een ECU is ongeveer 2.35 gulden). De huidige jaarlijkse uitgaven voor de afzet van overschotten liggen drie miljard ECU hoger. Voor de ongeveer drie miljoen kleine boerenbedrijven in de Gemeenschap moet volgens Mansholt nog een speciaal programma komen, gericht op vroegtijdige beëindiging en extensivering van de produktie. Boeren die daaraan niet deelnemen zouden aan de areaalbeperking moeten meedoen. De beperking moet volgens Mansholt voor alle bedrijven gelden, ook voor de melkveehouders die al een produktiebeperking kennen.

Akkoord tussen EG-ministers van landbouw

Deel 'boterberg' wordt opgeruimd

BRUSSEL - De EG-ministers van Landbouw hebben dinsdag in Brussel overeenstemming bereikt over een financiële regeling die het mogelijk moet maken om van het 1,33 miljoen ton grote boteroverschot één miljoen ton, grotendeels dit jaar, weg te werken. Het met subsidie verkopen van deze boter zal de Gemeenschap naar schatting 7,4 miljard gulden kosten. Dit geld zal worden voorgeschoten door de lidstaten. De Gemeenschap zal het vanaf 1989 in vier jaarlijkse termijnen van elk 1,85 miljard gulden terugbetalen.

De ministers hebben ook nog overwogen of een soortgelijk financieringssysteem kan worden toegepast voor het opruimen van overschotten van andere landbouwprodukten, als granen, rundvlees, melkpoeder en wijn. Tenslotte werd overeengekomen de regeling te beperken tot boter.

De Europese Commissie wil proberen nog dit jaar van 765.000 ton boter af te komen, onder andere door de export van 400.000 ton naar Oost-Europa en het Midden Oosten. Alleen al deze uitvoer zal naar schatting 2.9 miljard gulden kosten.

Een hoeveelheid van 100.000 ton, die zo lang in de koelhuizen heeft gelegen dat zij niet langer geschikt is voor menselijke consumptie, zal worden verkocht aan verf- en zeepfabrikanten. Die transactie zal de Gemeenschap op bijna drie kwart miljard gulden komen te staan. Het verwerken van nog eens 200.000 ton, evenmin voor menselijke consumptie geschikte boter tot voeder voor kalveren gaat de EG ruim 1,4 miljard gulden kosten.

Landbouwministers na lang onderhandelen eens ¹

Groei boterberg EG aan banden

Van onze correspondent

BRUSSEL - De landbouwministers van de EG hebben gisteren besluiten genomen,

waardoor de in de Gemeenschap de komende jaren niet groter meer zal worden dan een half miljoen ton.

Nu is die 'berg' nog 1,3 miljoen ton groot.

Via een extra afzetprogramma gaat daar in twee jaar al een miljoen ton af, onder meer door verkoop aan de Sovjetunie. Daarna zullen de overschotten weer wat mogen stijgen, maar door het verminderen van de opkoop van teveel geproduceerde boter en magere melkpoeder hoopt men die groei tot 2950.000 ton te beperken.

---

¹ In zelfde courant stukje over boze boeren, die in Irnsum (Fr.) vergeefs op minister G. Braks wachten, waar hij zou spreken op een verkiezingsvergadering: 'hij heeft er veel te weinig uitgesleept' .....(ZHN.)

In december besloten de ministers al tot een vermindering van de melkproductie in de EG gedurende de komende twee jaar met 9.5 procent. waarmee nu op 1 april begonnen zal worden. De maatregelen waartoe na lang en moeizaam onderhandelen is besloten, betekenen dat nu ook overeenstemming bestaat over de middelen om dat doel te bereiken.

Boeren

Het pakket sociale maatregelen bevat regelingen waai-bij boeren steun , krijgen als zij overstappen van de productie van zuivel, rundvlees of graan op produkten waarvan in de Europese Gemeenschap geen overschotten bestaan. Daarvoor komt 46 miljoen gulden beschikbaar.

Er komen ook premies voor boeren die hun productie vrijwillig beperken. Voor elke hectare landbouwgrond die uit de productie wordt genomen kunnen 'zij 231 gulden krijgen, waarvan de EG bijna 60 gulden betaalt, en de lidstaten zelf de rest. De vrijkomende grond kan bijvoorbeeld worden bebost. Voor bebossing trekt de EG 3200 tot 4000 gulden per hectare uit. Voorts wordt per boer ruim 16000 gulden beschikbaar gesteld voor omscholing.

Limburgsch Dagblad 1987-03-20

Voorzitter produktschap voerspelt nieuwe periode zuivel

Na afbouw boterberg zonniger toekomst voor melkveehouderij

APELDOORN - De toekomst van de Nederlandse melkveehouders gaat er weer wat zonniger uitzien als straks de boterberg is verdwenen. Dat is mening van de voorzitter van het *Produktschap voor Zuivel*, drs H. Schelhaas. Tijdens een bestuursvergadering van het schap in Apeldoorn voorspelde hij een nieuwe periode voor onze zuivel.

De onlangs door de Europese landbouwministers genomen besluiten met betrekking tot de sanering van de zuivelsector noemt Schelhaas zeer ingrijpend. "Voor het eerst sinds de Tweede Wereldoorlog zal melk in West-Europa niet meer overvloedig beschikbaar zijn." De landbouw zal minder bescherming genieten. Als straks de zuiveloverschotten in de EG zijn weg-gewerkt, zal de (Nederlandse) melkveehouder minder last hebben van het prijsdrukkende effect van de boterberg. Daardoor zal de boer zijn melkprijs op zijn minst gestabiliseerd zien. „En dat is altijd beter dan een verdere inkomensdaling.”

Superheffing

De consument zal straks via de melkprijs geen direct voor- of nadeel van de verdwenen zuivelberg ondervinden, meent Schelhaas. Hij verwacht dat over een of twee jaar de export van Europese (en dus ook van Nederlandse) zuivel in gevaar komt. Vraag en aanbod op de Europese markt, in relatie tot de voorraden, zijn dan zo dicht bij elkaar gekomen, dat er voor de export niet zo veel meer over zal zijn. Daarom heeft Schelhaas er in Apeldoorn voor gepleit de superheffing, de boete op 'te veel' geproduceerde melk, te verminderen.

Niettemin, aldus Schelhaas, zullen ook na het verdwijnen van de superheffing in 1989 productiebeheersing en het uit de markt nemen van overschotten, wellicht in een andere vorm, twee wenselijke elementen blijven in de zuivelpolitiek,

Nieuw melk-stimulerend hormoon BST zaait verdeeldheid

Van onze verslaggever Henk Kuipers

GRONINGEN - Een nieuw hormoonpreparaat dat de melkgift van koeien met niet minder dan twintig procent kan opjagen zorgt voor grote verwarring bij de Nederlandse veehouders. Want ze kennen al wel de grote voordelen van het middel, maar niet de mogelijke nadelen. *Bovine somatotropine (BST)* is de naam van het preparaat, dat bij melkkoeien wordt ingespoten en dat volgens verschillende onderzoekers geen sporen in de melk achter laat.

Multinationals als het Amerikaanse concern Monsanto staan al handenwrijvend in de startblokken om BST wereldwijd te introduceren. Er zijn grote belangen mee gemoeid, aan beide zijden van de streep. De industrie kan aan BST veel geld verdienen, de agrarische sector wellicht ook. Want wie over twintig procent meer melk praat, heeft het over een miljardenbusiness.

De Nederlandse melkveehouders staan op zijn minst huiverig tegenover BST. Immers, er is al een gigantische boter- en melkpoederberg in de EEG en de melkveehouders worden al gestraft met boetes op 'teveel' geproduceerde melk. Waarom zou je dan BST gaan gebruiken waardoor je nog méér melk krijgt. Ook de Nederlandse overheid staat niet te trappelen van ongeduld om BST toe te staan. Sterker nog, minister Braks en staatssecretaris Dees hebben recentelijk proeven met BST, die Monsanto bij veehouders in onder meer Marum en Dokkum wilde laten houden, verboden.

In (nog) geen enkel Westeuropees land is het gebruik van BST toegestaan. Ook in de Verenigde Staten blijft de toepassing van het hormoonpreparaat vooralsnog beperkt tot proefnemingen. Dat Monsanto niettemin nogal zeker van zijn zaak is, blijkt uit het feit dat het concern in Oostenrijk bezig is een fabriek te bouwen voor de produktie van BST. Insiders in de agrarische sector gaan er eveneens van uit dat preparaten als BST, tegen alle anti-stromingen in, binnenkort gewoon verkrijgbaar zullen zijn. „Want als de een het gebruikt, gaat de ander het ook doen”.

Gereserveerd

„Niemand zit op nog meer melk te wachten. En wij verwachten dat het gebruik van BST slecht zal vallen bij de consument. Dat is wel gebleken, tijdens de affaires met hormoonpreparaten in kalfsvlees. De consument is tegen alles wat met hormonen te maken heeft. Daarom staan wij er uiterst gereserveerd tegenover. We zijn het niet vaak eens met minister Braks, maar deze keer wel”, luidt de overduidelijke reactie van adjunct-secretaris J. Beerman van de *Groninger Maatschappij van Landbouw*.

„Het gebruik van BST zorgt ervoor, dat een schoon en natuurzuiver produkt als melk in diskrediet wordt gebracht. Het is nog maar zeer de vraag of de consument dat accepteert. Daarom vind ik het zeer juist, dat minister Braks heeft besloten om de werking van BST nader te laten onderzoeken. Ook is het een goede zaak dat het *Landbouw Economisch Instituut* en de Landbouwuniversiteit gaan bekijken wat de bedrijfseconomische effecten van het gebruik van BST zijn”. zegt een van de belangrijkste zuivelwoordvoerders van Nederland, de heer J. L. Nysingh, voorzitter van het *Drents Landbouw Genootschap* en voorzitter van de hoofdafdeling veehouderij van het *Landbouwschap*.

Levensgevaarlijk

Een man uit de praktijk is drs. E. T. B. Dinkla. Hij is als dierenarts in de rundveesector verbonden aan de *Gezondheidsdienst voor Dieren Noord-Nederland* te Drachten. De heer Dinkla maakt een verschil tussen BST en geslachtshormonen die gemaakt worden uit de eierstokken van koeien en de zaadbollen van stieren. Geslachtshormonen leveren een snellere groei van kalveren en een betere vlees-vet-verhouding op. Het is deze categorie hormonen die regelmatig in het nieuws is omdat de toediening ervan verboden is en, als het om DES-hormonen gaat, zelfs levensgevaarlijk.

Bovine somatotropine (BST) daarentegen zou de gezondheid van de mens niet schaden omdat het niet in de melk terecht zou komen. Somatotropine is een eiwit dat wordt afgescheiden door de hypofyse, het hersenaanhangsel. Drs. Dinkla legt uit dat dit hormoon het groeiproces van jonge dieren regelt. Somatotropine wordt in de geneeskunde gebruikt bij jonge mensen die te klein dreigen te blijven. Een jaar of vijf geleden is het gelukt om dit groeihormoon te laten maken door bacteriën die volgens de recombinant-DNA-technologie waren verkregen (het bekende gesleutel aan de erfelijkheid, red.). Proeven hebben aangetoond dat BST bij koeien een vijftien tot twintig procent grotere melkgift oplevert. Toediening van een soortgelijke stof aan mestvarkens resulteerde in een twintig procent snellere groei van de dieren, een kostenbesparende factor dus.

Proeven

Bij het Instituut voor Veeteeltkundig Onderzoek in Zeist en bij het Instituut voor Veevoedingsonderzoek in Lelystad worden op dit moment proeven met BST genomen, zegt drs. Dinkla. Ook hij vindt het juist dat eerst de resultaten van de proefnemingen worden afgewacht voordat BST eventueel in de handel komt. 'Twintig procent meer melk lijkt heel aantrekkelijk voor een boer. Hij mag in verband met de superheffing niet méér melk produceren, dus kan hij met gebruikmaking van BST met minder koeien dezelfde hoeveelheid melk produceren. Minder koeien betekent: minder voer, minder stalruimte, minder kosten dus. Maar onduidelijk is nog wat er met koeien gebeurt die regelmatig met BST worden ingespoten.

Een goeie koe geeft, zeg maar, zeventuizend kilo melk. Die heeft vlak na het afkalven een energietekort. Hij kan niet genoeg voedsel tot zich nemen om die melkproductie te halen. Dus gebruikt hij zijn eigen vet- en vleesreserves. Zo'n koe gaat in conditie achteruit. Dat is een normaal verschijnsel. Nu dien je hem BST toe en moet hij nog eens vijftien tot twintig procent meer melk produceren. Ik ben bang dat hij dat niet aan kan, dat hij uitgemergeld wordt. Dat zou wel eens een wegwerpkoe kunnen worden, is mijn vrees. Misschien gaat zo'n koe veel minder lang mee dan nu. Welke winst heb je dan tenslotte?', vraagt dierenarts Dinkla zich af.

Ondoorzichtig

Een ander probleem, dat straks door het BST-gebruik kan worden veroorzaakt, ontstaat volgens drs. Dinkla bij de stamboeken. „De fokkerij wordt ondoorzichtig. Nu worden goede koeien gefokt door goede moeders te bevruchten met zaad van topstieren. Met BST kan een slechte koe een betere of zelfs een goede koe worden zonder dat er een relatie hoeft te zijn met goede erfelijke eigenschappen. Een andere onbeantwoorde vraag is: wat gebeurt er met het ongeboortenkalf van een met BST behandelde moeder? Dat kalf krijgt groeihormonen binnen en gaat het daardoor sneller groeien? Of wordt het te groot? Daar wil ik graag meer van weten voordat ik BST zou kunnen propageren”, zegt drs. Dinkla die ervoor pleit dat er voor het gebruik van BST mondiale afspraken worden gemaakt.

DLG-voorzitter Nysingh die dezelfde vragen heeft als drs. Dinkla, is bang dat BST niet tegen te houden is als de resultaten van de verschillende proefnemingen gunstig zijn. „Liever geen BST, maar als concurrerende zuivellanden het gebruik ervan toestaan, dan moet het in Nederland ook maar. Wij zitten hier niet op een eiland”.

Dat BST niet is tegen te houden, is voor de heer E. Mol, projectleider van Monsanto Nederland BV in Den Haag, een waarheid als een koe. Hij bevestigt de bouw van een BST-fabriek in Oostenrijk, hij schetst uitvoerig de voordelen die BST voor de boer zou hebben en hij wacht met grote belangstelling de stellingname van de landbouwministers van de EEG af. „Nederland zal met zijn grote exportbelangen niet voorop willen lopen, maar als andere landen BST gaan toestaan, zal Nederland zeker niet achterblijven”. Toch heeft ook de heer Mol nog één vraagpunt, en niet het onbelangrijkste. „Hoe gaat de consument reageren? Wij kunnen wel zeggen dat BST een onschuldig middel is, maar het gedrag van de consument is onvoorspelbaar” .

LC 1987-04-23
Superheffing 1986 181 mld

Leeuwarder Courant
1987- 04-23

Superheffing mag in twee keer betaald

DEN HAAG (GPD) - De Nederlandse melkveehouders mogen hun superheffing in twee keer betalen. Volgens berekeningen van het Produktschap voor Zuivel zullen de boeren die het afgelopen melkjaar teveel melk hebben geproduceerd met een te hoog vetgehalte, f 181 miljoen aan superheffing moeten betalen.

De eerste betaling zal moeten plaatsvinden in de eerste twee weken van juni. De tweede betaling zal in augustus of september van het door de fabriek aan de boeren uit te betalen melkgeld worden ingehouden.

Provinciale Zeeuwse Courant, 1987-04-30

Premie voor handel in melkquota stopt

DEN HAAG (ANP) - Melkveehouders die van collega's heffingvrije melkproductie kopen (melkquota) krijgen daarvoor vanaf 1 mei geen investeringspremie (WIR-premie) meer. Staatssecretaris Koning van financiën heeft het percentage van de premie vanaf die datum op nihil gesteld. Bovendien komt hij met een wetsvoorstel dat het geven van de premie uitsluit.

De staatssecretaris heeft tevens bepaald dat de winst die een veehouder maakt op de verkoop van produktierechten niet langer buiten de inkomstenbelasting valt. De ministeries van financiën en landbouw en visserij hebben dit woensdag meegedeeld.

Sinds het invoeren in 1984 van de superheffing, de boete in de Europese Gemeenschap op te veel geproduceerde melk, is tussen melkveehouders een levendige handel ontstaan in grond waarop een heffingvrije melkproductie rust. De prijzen voor dergelijke grond zijn daardoor de afgelopen jaren sterk gestegen. De melkquota werden beschouwd als een zelfstandig bedrijfsmiddel, waardoor deze in aanmerking kwamen voor een WIR-premie.

Leeuwarder Courant 1987-05-06

Melkunie voorstander van pool voor aankopen van melk

WOERDEN – Als het aan de westelijke zuivelgigant *Melkunie-Holland* in Woerden ligt, komt er een pool van coöperatieve zuivelfabrieken voor het bijkopen van melk in de wintermaanden. Mede door de superheffing hebben de zuivelfabrieken in de wintermaanden te weinig melk om economisch goed te kunnen draaien. De bedrijven lijden dan aan onderbezetting. Dat euvel wordt zo goed als dat gaat verholpen door de aankoop van melk in Duitsland en België. In de afgelopen winter kocht Melkunie 110 miljoen kilogram bij op een totaal van 1699 miljoen kilogram. Veel kopers op de buitenlandse markt maken dat de prijzen daar duurder worden.

Bovendien, aldus voorzitter Aad van Leeuwen van de Melkunie, „gaan er nu allerlei lieden opstaan om in melk te handelen”. Hij noemde met name Noordmelk BV in Olterterp. De praktijken „van deze fluitende vogelaars” maken het er volgens hem voor zuivelcoöperaties niet beter op. Daarom deed hij een beroep op de solidariteit van de coöperatieve zuivel om dit probleem samen aan te pakken.

Intern tracht Melkunie het verschil tussen de aanvoer in de zomer en in de winter in te dammen door een verschil in uitbetaling. Op de wintermelk kwam altijd al een premie van negen cent per kilogram. Dat verschil wordt nu op dertien gebracht door op de wintermelk nog eens twee cent te doen en van de zomermelk twee cent af te halen. De Friese zuivel gaat zich deze week over dit probleem buigen, maar het lijkt niet dat er gezamenlijk standpunt uit voort zal komen.

Melkunie heeft dit jaar een melkprijs van 77,86 cent uitbetaald. In de exploitatie over vorig jaar is meteen de boete van 17,4 miljoen van de Europese Commissie meegenomen wegens het overtreden van de kartelwetgeving. Dat komt neer op ruim duizend gulden per gemiddelde boer. Melkunie vecht die boete nog steeds aan en wijst onder andere op Denemarken waar een bijna nationale coöperatie opereert. Mogen verschillende coöperaties in ons land dan niet samenwerken, vraagt men zich in Woerden af.

Vorig jaar is de AMC in Uithoorn overgenomen. Van de ongeveer 100 miljoen kilogram melk van deze fabriek is een kwart niet bij Melkunie maar bij de, particuliere zuivelindustrie Wessanen terechtgekomen en 1.2 miljoen kilogram bij Noordmelk in Olterterp. Volgens Van Leeuwen wacht Wessanen altijd op het bekendmaken van de melkprijs van de Melkunie en gaat er vervolgens een fractie boven zitten. Dat zou een vrij groot deel van de boeren hebben doen besluiten voor Wessanen te kiezen.

Strijd om de melk is in volle gang

Kaf & koren (door Willem Stegenga)

NOG MAAR NAUWELIJKS draait de superheffing op volle kracht of er ontstaat al een tekort aan melk. Althans in Nederland. De strijd is in volle gang. Nergens wordt er zo veel wapegekletter gehoord als op het melkfront. Coöperaties doen een beroep op de onderlinge solidariteit, maar er zit zand in het mechanisme. Het vergaat hun als roependen in de woestijn. Ieder voor zich, is het parool. Alleen als het niet anders kan, dán met zijn allen.

In de zomer zijn er geen problemen, maar in de winter krijgen de fabrieken te weinig melk om op volle toeren te kunnen draaien. Dat het tekortprobleem zich nu al in alle hevigheid manifesteert, is een gevolg van het feit dat iedereen zich nu al zoveel mogelijk probeert in te dekken. Wie melk over heeft, zit in een uitermate gunstige positie.

Het opmerkelijke is, dat de roep om meer samenwerking vooral komt van de grote coöperaties. De kleine fabrieken hebben kennelijk minder hinder van de situatie. Terwijl vrijwel iedereen in zijn jaarverslag melding moet maken van een terugloop van het melkaanbod, zitten de kleine ondernemingen met genoeg te kijken naar hun plussen. Een uitzondering vormt de van **Donkerbroek** afgescheiden coöperatie *Klaver Vier*. Die blijft op hetzelfde niveau. Vandaar dat er nu advertenties tegenaan worden gegooid om de gunst van de boer te verwerken.

Anders ligt het bij de afgescheidenen rond **Dokkum**. Zij - Noordoost-Friesland - groeien als kool, maar blijven vooralsnog klein. Bij die horzelfunctie voelen ze zich kennelijk 'och sa gelokkich'. Een extreem grote groeier is ook *De Kievit* in **Meppel**. Dat is een particuliere zuivelonderneming die de melk afpikt van *Noord-Nederland*. Aanvankelijk deed de grootste noordelijke coöperatie daar wat bagatelliserend over.

Och, het ging ook maar om zeventien miljoen kilogram per jaar. Daar is overheen te komen. In december vorig jaar had *De Kievit* evenwel al 25 miljoen kilogram melk aan quota en nu is het produktierecht van de aan hen leverende boeren tot 32 miljoen kilogram uitgebreid.

Constructie

DE KIEVIT VERWERKT de melk vooral tot babyvoeding. Aangezien dat een produkt is voor landen buiten de Europese Gemeenschap, is de afzet niet sterk. Derde landen, zoals ze worden genoemd, beschikken namelijk meer over honger dan over deviezen en dat maakt de markt moeilijk. Je kunt wel groeien wat je grondstof betreft, maar er zal toch op een of andere manier een melkprijs aan de boeren moeten worden betaald, die hoger is dan die van *Noord-Nederland*. want anders is het gedaan met de liefde.

De Kievit zocht en vond een oplossing, vlak bij de deur: in **Hoogeveen**. Daar heeft de coöperatie *DOC* pas een nieuwe kaasfabriek laten bouwen. Wellicht wordt op den duur een grotere melkaanvoer verwacht, want op dit moment is de fabriek onderbezet. Een deel van dat probleem wordt nu opgelost door een overeenkomst met *De Kievit*, die melk aan *DOC* levert. Op die manier wordt de melk van particuliere boeren dus toch nog coöperatief verwerkt, maar dat verschijnsel is niet zeldzaam in Nederland. *Nestlé* heeft voor het verwerken van een deel van de melk ook een overeenkomst met *Noord-Nederland*.

.....

Braks trekt quota van vier boeren in

DEN HAAG - Minister Braks heeft een deel van het melkquotum van vier boeren ingetrokken. De *Algemene Inspectiedienst* had onregelmatigheden geconstateerd bij het verwerven van de quota. Het gaat om boeren in Friesland, Groningen, Limburg en Flevoland. De boeren hadden grond zonder quotum verworven en die vervolgens met quotum, al dan niet via een quotumbureau, aan een andere boer overgedragen.

Op het ministerie van landbouw wilde men vanmorgen niet zeggen om hoeveel liter melk en om hoeveel geld het gaat. Dat vindt de minister niet belangrijk, aldus een woordvoerder. Maximaal mag 20.000 kilogram melk per hectare worden overgedragen. Als men dat maximum wil ontduiken kan het quotum worden ingetrokken. Dat moet dan echter wel binnen drie jaar na de transactie plaatsvinden. Braks heeft nu voor het eerst van die mogelijkheid gebruik gemaakt

Onderzoek loskoppeling van grond en melkquota

van onze redacteur in Den Haag

DEN HAAG - Minister Gerrit Braks (Landbouw) laat op korte termijn onderzoeken wat de gevolgen zijn van het PvdA/VVD-voorstel om melkquota los te koppelen van de grond en vervolgens vrij te verhandelen. Afhankelijk hiervan zal de minister bepalen of hij bereid is zich over drie weken in de Europese Landbouwwraad sterk te maken voor dit voorstel. Ondanks deze toezegging is Braks niet enthousiast. De CDA-fractie voelt er evenmin iets voor.

PvdA en VVD willen van de grondgebondenheid van melkquota af, omdat dit talrijke problemen oplevert. We zitten op een heilloze weg, aldus Rob Tazelaar (PvdA). Hij en Piet Blauw (VVD) wezen op de schijnconstructies die boeren bedenken om aan meer melkrechten te komen. Controle achteraf, waardoor tot nu toe zeven transacties ongedaan zijn verklaard, zullen zulks niet keren. Het gaat bij die zeven gevallen slechts om 465.000 kilogram melk: 110.000 kilo in Friesland, 112.000 in Limburg, 115.000 in Gelderland, 110.000 in Flevoland en 20.000 in Noord-Holland.

Blauw zei ook dat de huidige koppeling tussen grond en quota tot enorme onduidelijkheden leidt over de vraag wie eigenaar van melkquota is: de pachter of de verpachter. Braks wist daar geen antwoord op.²

De minister voorspelde dat „alleen de kapitaalkrachtigsten onder de kapitaalkrachtige boeren nog aan de melkbak komen”. Hij waarschuwde voor prijsopdrijving en wees er op dat er quota uit zwakke regio's terecht zullen komen in gebieden met de meest efficiënte productie. Hetgeen inhoudt dat er met name een verschuiving van quota naar Friesland zal plaatsvinden.

Blauw en Tazelaar hebben in het voorstel opgenomen dat 20 procent van een opgekocht quotum tegen betaling van de normale prijs van 65 cent per kilo naar een melkbank moet. Die

2 Onderwerp komt op meerdere plaatsen voor in deze MAP zoek op 'pachter' (ZHN.)

bank kan dan quota uitgeven aan boeren die op één of andere manier in de knel zijn gekomen, en aan jonge boeren.

Braks had laten uitrekenen dat er jaarlijks hoogstens 20.000 tot 40.000 kilo melk zal vrijkomen. Bovendien is de grote vraag wie die quota gaat verdelen. Het Landbouwschap heeft al gezegd daar niets voor te voelen. De minister verklaarde op zijn beurt er weinig zin in te hebben om de overheid hiermee op te zadelen.

Provinciale Zeeuwse Courant 1987-07-08

PZ. Zuivelindustrie vorig jaar in teken van daling

RIJSWIJK (ANP) - De Nederlandse zuivel heeft vorig jaar grotendeels in het teken van de daling gestaan: minder melkveehouders, minder koeien, minder bedrijven in de zuivelindustrie met minder werknemers en minder opbrengsten van de zuivelexport.

Alleen de koeien zelf trokken zich van die tendens niets aan: hun gemiddelde productie steeg van 5.331 naar 5.650 kilogram.³ Voorzitter drs H. Schelhaas van het Produktschap voor Zuivel schrijft dit in het jaarverslag over 1986.

Door de invoering in 1984 van de superheffing, de regeling van de Europese Gemeenschap om de melkproductie te beperken, en de eind vorig jaar door de EG-landbouwministers gemaakte afspraken ligt de Nederlandse melkproductie in vergelijking met 1983 25 procent lager. Schelhaas verwacht dat de daling zich in de komende twee jaar zal voortzetten. Het aantal melkveehouders in ons land daalde vorig jaar met 3.000 tot 55.000. Het aantal melkkoeien verminderde met ruim 100.000 tot 2.247.000. Het aantal zuivelondernemingen ging terug van 43 naar 37. Samen waren zij goed voor 120 bedrijven tegen 128 in 1985. De zuivelindustrie telde 19.800 werknemers, 300 minder dan het jaar daarvoor. De waarde van de zuivelexport daalde van 7,5 miljard naar 6,9 miljard gulden.

Nieuwsblad vh Noorden 1987-08-04

Boeren en aannemers vervalsten nota's

Superzwendel met melkquota

GOOR - Een omvangrijke zwendel door boeren, aannemers en toeleveringsbedrijven in Goor, Markelo, Diepenheim en Ambt Delden om de superheffing te ontduiken is door de *Algemene Inspectie Dienst* tot klaarheid gebracht. Om meer melk te kunnen produceren dan was toegestaan, werden op grote schaal nota's vervalst. Proces-verbaal wegens valsheid in geschrifte is opgemaakt tegen zeven melkvee-houders, vijf aannemers en tien toeleveringsbedrijven.

Door de manipulaties lopen bij de zeven landbouwbedrijven zeker honderd koeien meer te grazen, dan volgens de wet op de melkquota voor deze bedrijven is toegestaan. Het gaat om in

---

3 Lijkt me een stevige toename, mogelijk onjuist (moeilijk te lezen) ZHN.

totaal 700.000 liter melk per jaar, die volgens de bepalingen van de superheffing niet geproduceerd hadden mogen worden.

De superheffing werd in april 1984 ingevoerd. Een van de uitzonderingsbepalingen was dat veehouders die voor 1 maart 1984 al verplichtingen voor investeringen hadden aangegaan (stallen bouw, nieuwe melkmachines etc.), in aanmerking kwamen voor extra quota. De boeren in Goor, Diepenheim, Markelo en Ambt Delden bouwden na de invoering van de superheffing nieuwe stallen. Ze gooiden het met de aannemers en de leveranciers van machines en melktanks op een akkoordje: de data van de rekeningen werden vervalst. Dat gebeurde in enkele gevallen op zo'n manier dat het de *Algemene Inspectie Dienst* niet is ontgaan. De minister van Landbouw heeft de bevoegdheid de extra quota voor de boeren in te trekken.

Leeuwarder Courant 1987-08-19

Netto export zuivel miljard gedaald

Van een onzer redacteurs

RIJSWIJK - De netto zuivelexport is de eerste helft van dit jaar met bijna een miljard gulden gedaald. Dat zei vanmorgen Harm Schelhaas, voorzitter van het *Produktschap voor Zuivel*. De uitvoer van Nederlandse zuivelproducten bedroeg f 3,2 miljard tegen f 3,7 miljard in de eerste helft van vorig jaar. En de invoer steeg van f 1,4 miljard naar f 1,9 miljard. Veel van het ingevoerde botervet en melkpoeder was bestemd voor re-export.

De verplichte vermindering van de melkproductie heeft geleid tot een verlaging van de boterproductie met 21 procent en van productie van mager melkpoeder met 44 procent. De Nederlandse boeren brachten zeven procent minder melk naar de fabriek. Sinds april is er zelfs sprake van een vermindering met 9,2 procent.

Schelhaas verwacht dat de ontwikkelingen zullen leiden tot verhoging van de melkprijs voor de boeren in de herfst en de winter „een overigens slechts geringe compensatie voor de grote problemen die de superheffing de melkveehouders geeft, ook in de kostensfeer”. De invloed van de teruggang van de melkproductie, vooral op de werkgelegenheid, is volgens hem nog geenszins uitgewerkt. „Voor het eerst sinds lange tijd zal melk tijdelijk een schaars product zijn”.

Leeuwarder Courant 1987-09-17

Europese Rekenkamer veegt vloer aan met melkquotering in EG

BRUSSEL (ANP) - De quota die sinds 1984 de productie van melk in de EG binnen de perken moeten houden, hebben het overschotprobleem niet kunnen oplossen. Het valt daarom zeer te betwijfelen of de eind vorig jaar overeengekomen verlaging van de quota met 9,5 procent in 1989 wel kan worden bereikt. Dat stelt de Europese Rekenkamer in een nog niet gepubliceerd rapport. De kamer levert daarin forse kritiek op zowel de Europese Commissie als de

Europese ministers van landbouw. Het doel van de regeling - evenwicht tussen vraag en aanbod - is in de eerste twee jaar niet verwezenlijkt. Vorig jaar is de situatie zelfs verslechterd. Volgens de Rekenkamer is in het begin vijf miljoen ton melk teveel toegestaan. De ministers hebben de contingentering uitgehold door het buiten de quota houden van rechtstreekse verkopen en door het herverdelen van niet gebruikte quota onder andere producenten, de zogenaamde verevening. De *Europese Commissie* treft het verwijt dat zij niet direct heeft ingegrepen, toen bleek dat minister Braks en zijn Westduitse collega Ignaz Kiechle respectievelijk één en vier procent melkrechten teveel onder hun boeren hadden verdeeld. De commissie heeft herhaaldelijk traag en onvoldoende gereageerd.

Ook de superheffing (boete op te veel melken) heeft in de meeste EG-landen nauwelijks aan het doel beantwoord. Er zaten zoveel gaten in de regeling dat sommige boeren uiteindelijk nog minder dan één procent van de heffing hebben moeten afdragen. De heffing bracht veel te weinig op om de afzet van het overschot te bekostigen. Er was f 5,3 miljard nodig, maar uit de heffing kwam maar f 0,5 miljard. Het verwateringseffect is inmiddels ondervangen, maar men waarschuwt tegen nieuwe versoepelingen.

De Rekenkamer merkt ook op dat een produktie van 91 miljoen ton melk per jaar te veel is. Met 87 miljoen ton heeft er geen boter uit de interventievoorraden tegen sterk gereduceerde prijs meer te worden verkocht.

EG-landbouwcommissaris Frans Andriessen bestrijdt deze zienswijze. Via het tegengaan van interventie kan worden voorkomen dat de voorraden weer aangroeien. Hij wil de Europese melkproduktie bevriezen op een peil dat in 1989 moet zijn bereikt. Hij zal de Europese Commissie volgende week voorstellen de tijdelijke opschorting van quota om te zetten in een definitieve verlaging. De compensatie van f 23 miljoen die de boeren ontvangen voor de schorsing van hun melkrechten moet geleidelijk verdwijnen, omdat de regeling anders te duur wordt.

Andriessen wil ook de mogelijkheid krijgen de heffing die de producenten betalen voor de afzet van overtollige suiker tussentijds te verhogen. Voorts is hij van plan de variabele premie voor de Britse schapentelers, die leidt tot een forse verstoring van de concurrentieverhoudingen, te vervangen door een ooi-premie voor de hele Gemeenschap.

Leeuwarder Courant, 1987-09-17

Superheffing levert voer voor juristen op

Pachter en verpachter in de clinch

LEEWARDEN - Na de behandeling van het kort geding dat gistermiddag voor Leeuwarder rechtbankpresident mr. Willem van den Berg diende kan in ieder geval de conclusie worden getrokken, dat verwikkelingen rond de superheffing nog op zeer ruime schaal voer voor juristen zullen opleveren. Bij het geding konden alvast vier advocaten hun hart ophalen aan deze ingewikkelde materie, die de overheid, onvoldoende uitgewerkt, in de wereld van de melkveehouderij heeft gedropt. Engele H. J. de Jong uit Bilthoven had Keimpe Bosma uit Joure, de Staat der Nederlanden en de besloten vennootschap QB Quotumbureau BV uit Heerenveen

voor de rechter gedaagd. Met deze procedure wil hij bereiken, dat een eerder kort gedingvonnis, dat Van den Berg begin juli van dit jaar velde, ook daadwerkelijk wordt uitgevoerd.

De feiten: Bosma pachtte van De Jong bij Joure een boerderij met dik 26 hectare grond. Op deze landerijen rust een melkquotum van ruim 154.000 kilogram. Eind oktober van het vorige jaar werd de pachtovereenkomst tussen de beiden partijen ontbonden. Op 22 april jongstleden verkocht Bosma voor een prijs van 1150.000 een hoeveelheid van 140.000 kilogram heffingsvrije melk aan iet Quotumbureau. Dit bureau bemiddelt tussen melkveehouders, die een quotum willen kopen of verkopen.

Een melkquotum kan echter niet zonder meer aan een ander worden overgedaan. Het kan alleen in combinatie met grond worden geleverd. Dat was ook bij Bosma het geval. Aan het Quotumbureau droeg hij (in Garijp gelegen) land en 25.550 kilogram van het melkquotum over. Het bureau verkocht dat weer door aan een derde. In totaal 114.460 kilogram melkquotum deed Bosma rechtstreeks met grond over aan vijf verschillende melkveehouders. Het gedeelte van de opbrengst van deze transacties, dat op het melkquotum betrekking had, ging naar de Quotumbank.

Voordat het Quotumbureau met Bosma in zee ging, had het de tussen pachter en verpachter gesloten overeenkomst over de pachtontbinding opgevraagd. Daarin stond niets over het melkquotum. Het bureau bleef zodoende onkundig van het bestaan van een aparte verklaring, die Bosma op 15 oktober, twee weken voor het aflopen van de pachtovereenkomst, had ondertekend.

In die verklaring zegde de pachter toe, dat hij niets zou doen of nalaten, waardoor het melkquotum op de ruim 26 hectare zou verminderen. In het eerste kort geding concludeerde de rechtbankpresident, dat Bosma na het ondertekenen van deze verklaring het melkquotum niet meer aan de Quotumbank had mogen overdragen.

In zijn vonnis bepaalde de magistraat, dat Bosma binnen acht dagen op straffe van een stevige dwangsom samen met

De Jong de overeenkomst over de ontbinding van de pacht en de apart opgestelde verklaring moest laten registreren bij de districtbureauhouder van de *Stichting Uitvoering Landbouwmaatregelen* in Heerenveen. Zo'n registratie vindt plaats door een voorgeschreven formulier te ondertekenen.

Bosma, die overigens bij het hof in hoger beroep tegen de eerste rechterlijke uitspraak is gegaan, heeft dit evenwel nog steeds niet gedaan. Het nieuwe kort geding is bedoeld om hem alsnog zover te krijgen. Met het dagvaarden van de Staat en het Quotumbureau wordt beoogd de registratie ongestoord te laten verlopen.

Mr. Peter van den Bergh, de advocaat van De Jong, legde uit, dat zijn cliënt groot belang heeft bij een spoedige registratie. Als dat niet gebeurt, komt de afwikkeling in gevaar van een gecompliceerde driehoekstransactie. Het verkopen van de boerderij en de landerijen, die Bosma pachtte, vormt daarvan een wezenlijk bestanddeel.

De Jong doet die over aan een zekere Oenema uit Langweer. Deze verkoopt op zijn beurt land aan het *Bureau Beheer Landbouwgronden*. Het BBL, tot slot, staat in het ruilverkavelingsplan De Marne grond af aan de broer van De Jong, die in het Groningse Vierhuizen een akkebouwbedrijf heeft.

Van den Bergh voerde jurisprudentie aan, dat er een rechterlijke uitspraak in plaats van de handtekening (van Bosma) kan komen om de registratie rechtsgeldig te laten plaatsvinden. Naar zijn mening komen de belangen van Bosma niet in het gedrang, want als blijkt dat hij recht had op een deel van het quotum, dan kan De Jong hem op die basis schadeloos stellen. Mr. Henk Alderse Baas, de raadsman van Bosma, meende dat het toewijzen van de vordering tot een „exorbitante bevoordeling” van De Jong zou leiden. Mr. Job Holtz, die het Quotumbureau vertegenwoordigde, zei dat de eiser zich in dat geval „ongerechtvaardigd verrijkt”.

De Jong probeert volgens Alderse Baas het melkquotum binnen te halen zonder zijn ex-pachter daarvoor een vergoeding te betalen. Voor het geval de rechter de vordering van de verpachter geheel of gedeeltelijk zou afwijzen, kwam de advocaat met een tegeneis om De Jong f200.000 aan zijn cliënt te laten betalen of een vergoeding te geven ter grootte van de helft van de - door drie deskundigen vast te stellen - marktwaarde van het quotum.

Mr. Leendert Keus maakte namens de Staat ernstig bezwaar tegen de vordering om andere registraties van de boerderij en landerijen in Joure te verbieden. Holtz noemde het onzin, dat het Quotumbureau had moeten weten dat Bosma geen recht op het melkquotum had. Hij betoogde dat de president niet meer kan ingrijpen in transacties, die al voor het eerste kort geding hun beslag hebben gekregen. Uitspraak over uiterlijk twintig dagen⁴

Leeuwarder Courant 1987-09-24

EG wil melkquota tot na 1991

Compensaties boeren voor verminderen produktie verdwijnen

BRUSSEL (GPD) - De Europese Commissie wil voorlopig nog niet af van de melkquota. Zij wil de contingentering verlengen tot 1991 en daarna versoepeld laten voortbestaan. De compensaties die de boeren nu ontvangen, voor het verminderen van hun produktie zullen de komende vier jaar moeten verdwijnen. De superheffing op toch teveel geproduceerde melk moet tot 1991 gehandhaafd blijven op 100 procent.

EG-landbouwcommissaris Frans Andriessen heeft dit gisteren bekendgemaakt. Zijn nota bevat ook voorstellen voor de beperking van de produktie van graan, suiker, schapenvlees, fruit en groenten - andere sectoren waarin sprake is van overproduktie. De voorstellen zullen in oktober door de EG-landbouwministers moeten worden goedgekeurd.

De bestaande verplichte vermindering van de melkproduktie loopt af op 1 april 1989. Andriessen stelt voor het 'melkjaar' voortaan van oktober tot oktober te laten lopen. Eventuele maatregelen vallen dan niet langer tijdens de piek van de produktie. Na 1 april 1989 volgt daarom een overgangsfase van zes maanden. Tot die datum blijven de compensaties die boeren ontvangen voor het verminderen van hun produktie gelijk. In december 1986 is afgesproken dat de melkproduktie tot 1989 met 9,5 procent omlaag zou gaan. Drie procent daarvan waren al eerder afgesproken en daarvoor ontvangen de boeren geen compensatie.

Eén procent wordt gevonden door een strengere toepassing van de superheffing. De rest van de produktievermindering wordt verdeeld over de melk jaren 1987-1988 (4 procent) en 1988-

---

⁴ In de *Leeuwarder Courant* van 1989-10-20 kom ik deze zaak nogmaals tegen. Hier blijkt uit, dat de huurder – Bosma – de zaak verliest. Bosma en het Quotumbureau moeten de proceskosten van f3850 betalen! (ZHN.)

1989 (1,5 procent). Gedurende die tijd krijgen de boeren van de EG 23 cent per liter minder geproduceerde melk. Andriessen stelt nu voor die compensatie tussen april en oktober 1989 terug te brengen tot ruim 18 cent per liter, in het eerste jaar daarna tot 16 cent per liter en in het laatste jaar tot 14 cent.

In 1984 produceerden de Europese boeren nog dertien miljoen ton melk meer dan in de Gemeenschap kon worden verkocht. Dit jaar is dat nog negen miljoen ton en volgend jaar zal dat nog maar vijf miljoen ton zijn. In 1991 moeten vraag en aanbod gelijk zijn.

Quotahandel vrij

Andriessen wil na 1991 geen quota meer per boer, maar per fabriek of zelfs er regio. Ook wordt dan de mogelijkheid om hoeveelheden te verhandelen versoepeld door de eis te laten vallen dat boeren alleen quota mogen verkopen als zij ook hun grond van de hand doen.

[....]

Nieuwsblad van het Noorden. 1987-11-05

CBTB-voorzitter: Boeren moeten vijf pct. melk inleveren

Van onze correspondent

DEN HAAG - Volgend jaar zullen de feitelijke melkquota van de Nederlandse boeren 5 procent kleiner zijn dan dit jaar. Dat heeft Piet Blokland, vice-voorzitter van de Nederlandse CBTB, gisteren het algemeen bestuur van het Landbouwschap voorgerekend.

Blokland hield het Landbouwschap voor dat deze korting van 5 procent grote gevolgen heeft voor de boeren, de zuivelfabrieken en voor de werkgelegenheid in en rond de boerderij. Het Landbouwschap zal zich snel beraden op de situatie.

Nieuwsblad van het Noorden 1987-11-07

Van melkkruk tot melkrobot

De veehouder die 's morgens in de vroege met rammelende emmers en melkbussen op weg is naar zijn koeien, behoort tot een bijna uitgestorven soort. De melkmachine heeft ook het beeld van de melker op de melkkruk tot historie gemaakt.

Al rond de eeuwwisseling werd geknutseld aan apparaten voor het machinaal melken van koeien. Maar pas in de jaren vijftig, toen de uittocht van arbeidskrachten de agrarische bedrijven trof, kwam de mechanisatie in de melkveehouderijen goed op gang. De laatste jaren rukt ook de computer in deze sector met rasse schreden op.

In de vijftiger jaren telde ons land nog 180.000 boerenbedrijven waar melkvee gehouden werd. Dat aantal is teruggelopen tot 51.000. Desondanks steeg de melkaanvoer bij de zuivelindustrie van 6 naar 12 miljoen ton. Dat werd niet alleen veroorzaakt door een groeiende veestapel, maar ook door het opvoeren van de melkproductie per koe met circa 50 procent (4000 kilo per laar naar 6000 kilo per jaar)

In 1968 waren er 100 000 melkveehouders, waarvan er 82.000 beschikten over een betrekkelijk eenvoudige melkmachine, over het algemeen van het zogenaamde keteltype. In het huidige aantal van 51.000 bedrijven met melkvee wordt voor het overgrote deel gebruik gemaakt van een melkmachine met een melkleidingsysteem. Het voordeel van deze modellen is dat de melk volledig tegen het licht wordt beschermd en bovendien minder aan de lucht wordt blootgesteld. Al tijdens het melken wordt de witte vloeistof gekoeld in een roestvrijstalen tank. In een moderne doorloopstal kunnen 50 a 60 koeien per uur gemolken worden.

De verwachting is dat tijdens de Landbouw RAI 88 (van 18 tot en met 23 januari) in Amsterdam een prototype van de melkrobot te zien zal zijn. Deze automatiseert de laatste handmatige handelingen van het melken als het toelaten van de koe in de melkstal, het aanbrengen van de speenbekers, het toedienen van krachtvoer en het wegleiden van de koe.

Leeuwarder Courant 1987-12-04

Bankgarantie geëist van Quotumbureau

LEEUWARDEN - Kort gedingen over melkquota zijn er in soort en maten, zoals de beide voorbije dagen ten overstaan van Leeuwarder rechtbankpresident mr. Willem van den Berg overduidelijk is gebleken. In het laatste van een reeks van drie had veehouder Petrus de Bruyn uit het Noordbrabantse Haps QB Quotumbureau BV uit Heerenveen gedagvaard. Met een rechterlijke uitspraak wil hij bereiken, dat het bureau hem een bankgarantie van f 263.100 verstrekt. De achtergrond van de procedure is een door een transactie verkregen melkquotum, waar de minister van landbouw een streep door heeft gehaald.

De Bruyn is een van de vele veenhouders, die zijn melkquotum wilde vergroten door de aankoop van grond met een hoeveelheid heffingsvrije melk. Hij zocht met name in het Noorden, omdat de grond hier veel goedkoper is, dan in Noord-Brabant. Uiteindelijk verwierf hij van het Quotumbureau een in Westerbork gelegen perceel van ruim vijf hectare met een quotum van 105.240 kilogram. Met de transactie was een bedrag gemoeid van bijna f 400.000. Volgens de advocaat van De Bruyn, mr. Theo Linsen, had zijn client in de veronderstelling verkeerd, dat de grond van een kleine melkveehouder uit Drenthe was, die zijn bedrijf wenst te beëindigen en daarom zijn quotum wilde overdragen.

Op dezelfde dag, 5 maart van dit jaar, dat De Bruyn eigenaar werd van de grond met het melkquotum, werden nog enkele andere transacties notarieel vastgelegd. Het Quotumbureau kocht het perceel met het quotum van W. B. M van Gerwen uit het Noordbrabantse Veldhoven. Die grond was daarvoor evenwel zonder heffingsvrije melk in zijn handen overgegaan. Met andere woorden, er was sprake van Drentse grond, waarop een Brabants quotum werd gelegd.

De minister oordeelde in september, dat al deze transacties „kennelijk uitsluitend” waren bedoeld om het maximum van 20.000 kilogram heffingsvrije melk per hectare te ontlopen. Ook in veertien andere gevallen werd het reeds geregistreerde quotum alsnog niet erkend.

De Bruyn heeft bij de minister een bezwaarschrift ingediend tegen diens besluit. Hij kreeg nul op het rekest van de voorzitter van het College van Beroep voor het Bedrijfsleven, die hij had

verzocht het quotum op de Drentse grond intact te laten, zolang er niet definitief over het be-
zwaarschrift is beslist.

Als de bewindsman niet van mening verandert, kan de veehouder zich nog tot het zoeven
reeds genoemde beroepscollege wenden. Als deze instantie zijn beroep verwerpt, dan staat de
beslissing van de minister onomstotelijk vast. Pas dan wil het Quotumbureau overgaan tot
het uitbetalen van de gegarandeerde vergunning van f 2,50 voor elke kilogram melk, die
minder is toegewezen dan de aangekochte hoeveelheid.

De veehouder wil nu al zekerheid, dat hij het geld in dat geval krijgt, temeer daar de continui-
teit van zijn bedrijf volgens Linsen „ernstig in gevaar” komt.

Bovendien vindt de raadsman, dat zijn cliënt geen schijn van kans heeft om het quotum van
105.240 kilogram terug te krijgen.

Confrater mr. Job Holtz stelde, dat de gevorderde bankgarantie moet worden afgewezen. Naar
zijn oordeel ontbreekt aan deze vordering iedere juridische grondslag, want het Quotumbu-
reau kan niet worden gedwongen tot een bankgarantie, als dat van tevoren niet overeen is ge-
komen. Hij voegde eraan toe, dat het voor de eiser ook niet mogelijk is om beslag te laten leg-
gen. De advocaat merkte op, dat andere boeren zich eveneens zullen melden, als de vordering
wordt gehonoreerd. Dan gaat het om enkele miljoenen guldens, waardoor de liquiditeitspositie
van het bureau op enorme wijze zou worden ondermijnd, aldus Holtz.

De raadsman concludeerde voorts, dat De Bruyn wel degelijk wist, dat er sprake was van
Drentse grond en een Brabants quotum. Hij deelde mee, dat het bij het bureau gebruikelijk is,
dat de boeren over de voorafgaande transacties worden ingelicht. Maar als dat ditmaal niet
zou zijn gebeurd, dan moest de notaris of een van diens medewerkers de veehouder op de
hoogte hebben gebracht.

Linsen reageerde, dat zijn cliënt pas geruime tijd later had begrepen, hoe de vork in de steel
zat De Bruyn en zijn echtgenote ontkenden ter zitting fel, dat zij dat al op het moment van de
transactie hadden geweten. De gehanteerde constructie was ook niet met hen besproken. De
veehouder zei te hebben gedacht, dat het Quotumbureau hem grond met een quotum had ver-
kocht. „U voelt zich een beetje bedrogen?” constateerde de president. „Wel twee beetje”, an-
woordde de man. Uitspraak op uiterlijk 19 december.

Leeuwarder Courant 1987-12-19

Uitspraak van Leeuwarder rechtbankpresident:

Quotumbureau hoeft geen bankgarantie af te geven

LEEWARDEN - QB Quotumbureau BV te Heerenveen hoeft geen bankgarantie te ver-
strekken aan veehouder Petrus de Bruyn uit het Noord-Brabantse Haps. Dat heeft Leeuwarder
rechtbankpresident mr. Willem van den Berg gisteren bepaald in het kort geding, dat De
Bruyn had aangespannen. De veehouder had van het Quotumbureau een bankgarantie van
f 263.100 gevorderd.

Op 5 maart van dit jaar kocht De Bruyn van het Quotumbureau een in Westerbork gelegen
perceel van ruim vijf hectare met een melkquotum van 105.240 kilogram. Naar zijn zeggen

verkeerde de veehouder in de veronderstelling, dat de grond toebehoorde aan een kleine Drentse melkveehouder, die ermee ophield en daarom zijn quotum wilde overdragen. In werkelijkheid had het Quotumbureau de grond en het quotum van ene Van Gerwen uit Veldhoven (NB) gekocht, die het perceel daarvoor zonder heffingsvrije melk in handen had gekregen. In september besloot de minister de reeds geregistreerde quotumoverdracht alsnog niet te erkennen, want de transactie was zijns inziens alleen maar bedoeld om het maximum van 20.000 kilogram per hectare te ontlopen.

Het Quotumbureau had De Bruyn gegarandeerd, dat hij een vergoeding zou ontvangen van f2,50 voor elke kilogram melk, die hem minder werd toegewezen dan de aangekochte hoeveelheid. Er zou echter pas worden betaald, als de beslissing van de bewindsman definitief vaststaat. De veehouder heeft tegen dat besluit bij de minister al een bezwaarschrift ingediend, maar hij gelooft dat hij in de beroepsprocedure weinig kans maakt. Met de bankgarantie wilde hij alvast financiële zekerheid hebben.

De president constateert, dat in de afspraken tussen de beide partijen „geen enkel aanknopingspunt is te vinden om de gevorderde bankgarantie toe te wijzen. Bovendien zal ook de rechter, die een definitief oordeel over het geschil moet vellen, de vordering naar zijn mening niet kunnen toewijzen.

Volgens de magistraat blijkt alleen al uit de garantie, dat de partijen zich ervan bewust waren, dat de minister de overdracht van het quotum nog zou kunnen schrappen. Het had De Bruyn duidelijk kunnen zijn, aldus Van den Berg, dat over dergelijke transacties in de agrarische wereld mede zoveel rumoer ontstond, omdat het lang niet zeker werd geacht, dat die op de geplande wijze zouden worden afgewikkeld.

De veehouder had zich dan ook kunnen realiseren, argumenteert de president, dat hij door genoeg te nemen met een garantie zonder zekerheid bij een negatieve beslissing van de minister net als lotgenoten bij het bureau zou moeten aankloppen om nakoming van de garantie te vragen. Daarnaast blijkt Van den Berg heel gevoelig te zijn voor het argument van het Quotumbureau, dat het bij toewijzing van de vordering in grote financiële problemen zou komen, aangezien in dat geval ook anderen een bankgarantie als zekerheid zouden gaan opeisen. De rechter verwerpt tevens het argument van De Bruyn, dat het Quotumbureau hem onvoldoende heeft ingelicht over de achtergronden van de transactie.